

Начало > Съдебни процедури > Граждански дела > Съдът на коя държава е компетентен?

Съдът на коя държава е компетентен?

Австрия

1 До кой съд трябва да се подаде исковата молба — до обикновен граждански съд или до специализиран съд (напр. съд по трудовоправни спорове)?

По принцип гражданските дела са подсъдни на първа инстанция на районните съдилища (Bezirksgerichte) и окръжните съдилища (Landesgerichte). Извън Виена районните и окръжните съдилища разглеждат и търговски дела. Освен това окръжните съдилища разглеждат дела във връзка с трудовото право и социалноосигурителното право. Само във Виена има отделен районен съд по търговски дела (Bezirksgericht für Handelssachen), отделен търговски съд (Handelsgericht) и отделен съд по трудови и социалноосигурителни дела (Arbeits- und Sozialgericht).

Информационният документ „Съдебни системи“ описва разпределението на родовата подсъдност между районните и окръжните съдилища и между съдилищата, които разглеждат търговски, трудови и социалноосигурителни дела.

2 Ако компетентни са обикновените граждански съдилища (т.е. те са съдилищата, които разглеждат съответния вид казуси), как може да се разбере до кой от тях трябва да бъде подадена исковата молба?

2.1 Има ли разлика между по-нисшестоящите и по-висшестоящите обикновени граждански съдилища (напр. районните съдилища като по-нисшестоящи съдилища и окръжните съдилища като по-висшестоящи такива) и ако да, кой от тях е компетентен по моя казус?

По принцип подсъдността зависи от вида на делото (родова подсъдност). Подсъдността на делата, които не може да бъдат възложени на районните или окръжните съдилища въз основа на този критерий, се определя от цената на иска. Вида на делото винаги има предимство пред критерия цена на иска.

Районните съдилища имат компетентност, основана на вида на делото, например по отношение на повечето семейноправни спорове или спорове, свързани с договори за наем. Окръжните съдилища имат компетентност, основана на вида на делото, например по отношение на спорове в обхвата на Закона за ядрената отговорност (Atomhaftpflichtgesetz), Закона за публичната отговорност (Amtshaftungsgesetz), Закона за защита на личните данни (Datenschutzgesetz) и правото в областта на конкуренцията и авторското право. На районните съдилища са подсъдни дела с цена на иска до 15 000 EUR, на окръжните съдилища са подсъдни дела с цена на иска над 15 000 EUR.

2.2 Териториална компетентност (съдът в град А или съдът в град Б е компетентен по моя казус?)

2.2.1 Основни правила за териториалната компетентност

Всяко лице попада в компетентността на даден съд (allgemeiner Gerichtsstand) въз основа на личната си връзка с даден съдебен район. По правило съдебни дела се завеждат по мястото на подсъдност на ответника. Обичайното място на подсъдност на частно лице обикновено зависи от неговото местоживееие (Wohnsitz) или обичайното му местопребиваване (gewöhnlicher Aufenthalt); едно лице може да има повече от едно обичайно място на подсъдност. Мястото на подсъдност на юридическо лице обикновено зависи от местоположението на седалището му.

2.2.2 Изключения от основните правила

2.2.2.1 Кога може да се избира между съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило) и друг съд?

В някои случаи исковете може да бъдат предявени на обичайното място на подсъдност на ответника или в друг съд по избор (Wahlgerichtsstand). Само по отношение на гражданското производство австрийските правила за подсъдността признават над двадесет различни съдилища, между които може да се избира при разглеждане на спорове за договорни и извъндоговорни задължения в различни ситуации и при различни искове в областта на вещното право, както и други съдилища по избор в съответствие с процесуалните правила. Те може да включват съда по мястото на изпълнение или по мястото, посочено във фактура, съда, в чийто район се намира предметът на спора (forum rei sitae), съда, в чийто район е причинена вредата, или съда, в който е предявен насрещен иск. Правилата на подсъдност може да се различават значително от тези по европейското право или националното право на други държави членки.

Така например австрийското законодателство предвижда следните места на подсъдност за следните видове искове:

по отношение на искове, произтичащи от договори (различни от трудови договори): установителни искове за съществуването на договор, искове за изпълнение или отмяна на договор и искове за обезщетение за неизпълнение или неправилно изпълнение на договор може да се завеждат в съда по мястото, където страните са се договорили ответникът да изпълнява договора. Тази договореност трябва да се докаже с писмени доказателства.

За искове за издръжка: вж. информационната страница „Искове за издръжка – Австрия“.

За искове за обезщетение: спорове за обезщетение за вреди при смърт или телесна повреда на едно или повече лица, за неправомерно лишаване от свобода или за увреждане на материално имущество може да бъдат отнасяни до съда, в чийто район е причинена вредата. Освен това искът за обезщетение за вреди вследствие на престъпление може да бъде предявен и срещу извършителя на престъплението.

За молби за развод: вж. информационната страница „Развод – Австрия“.

За молби за упражняване на родителски права: вж. информационната страница „Родителска отговорност – Австрия“.

2.2.2.2 Кога трябва да се избере съд, различен от съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило)?

В някои случаи е налице специално място на подсъдност, където трябва да бъде заведено делото, което изключва както мястото на обща подсъдност, така и избираемите места. Такова място се нарича „изключителна подсъдност“ (ausschließlicher Gerichtsstand). Изключителната подсъдност, която не може да бъде променяна, дори и по споразумение между страните, е „задължителна подсъдност“ (Zwangsgerichtsstand). Задължителната подсъдност се определя със специална разпоредба. Изключителна подсъдност съществува предимно (но не само) в брачното и семейното право. Примери за изключителни места на подсъдност са споровете между съпрузи или регистрирани партньори или спорове в областта на наследяването. Примери за задължителна подсъдност са местата на подсъдност на спорове, произтичащи от облигации или от дела на дадено сдружение. Правилата на подсъдност може да се различават значително от тези по европейското право или националното право на други държави членки.

2.2.2.3 Могат ли страните сами да определят за компетентен съд, който при други обстоятелства не би бил компетентен?

Ако не съществува задължителна подсъдност (вж. точка 2.2.2.2 по-горе), страните може да се споразумеят изрично да отнасят споровете пред един или повече първоинстанционни съдилища на определени места или да изключат съдилищата, които иначе биха били компетентни.

Споразумението трябва да се отнася до конкретен спор или до спорове, произтичащи от конкретен спор или правоотношение. Няма изисквания относно формата на споразуменията за подсъдност; такова споразумение обаче трябва да може да бъде доказано с писмени доказателства, ако бъде оспорено в хода на съдебното производство.

Това позволява на страните да променят законоустановената подсъдност (въз основа на предмета на спора или мястото), която би се прилагала в противен случай. Такива споразумения може да бъдат изготвени преди началото на производството или в самото начало на производството.

Когато компетентният първоинстанционен съд се определя въз основа на цената на иска, може да се договори прехвърляне на родовата подсъдност от първоинстанционния съд на районния съд, както и между общата подсъдност и търговската подсъдност.

Местната подсъдност може да се променя, освен ако това не е изрично изключено. Задължителна подсъдност се прилага, когато законът не допуска промяна на подсъдността. Така например местната подсъдност не може да се променя или може да се променя само в ограничена степен, когато подсъдността се определя съгласно член 14 от Закона за защита на потребителите (KSchG), член 83a или член 83b от Правилника за подсъдността (JN), член 532 от Гражданския процесуален кодекс (ZPO), член 9 от Закона за съдилищата по трудови дела и социалноосигурителни дела (ASGG), член 51 от Правилника за изплащане на обезщетения на доходите (EO) или член 253 от Кодекса за несъстоятелността (IO).

3 Когато компетентни са специализираните съдилища, как може да се разбере кой съд следва да бъде сезиран?

Само във Виена има специализирани граждански съдилища по търговски дела, а именно Районния съд по търговски дела и Виенския търговски съд, както и специализиран граждански съд за дела във връзка с трудовото право и социалноосигурителното право, а именно Виенския съд по трудови дела и социалноосигурителни дела. Във всички останали райони търговските дела и делата, свързани с трудовото право и социалноосигурителното право, се разглеждат от съдилищата с обща компетентност. Местната подсъдност по търговски дела и дела, свързани с трудовото право и социалноосигурителното право, е уредена в съответствие с общите правила на гражданското съдопроизводство.

Последна актуализация: 05/06/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.